

■ Эканоміка

АДЗІНЫ АНТЫМАНАПОЛЬНЫ

Указам кіраўніка нашай дзяржавы Міністэрства гандлю афіцыйна перайменавана ў Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю. Указ уступае ў сілу сёлета з 8 верасня.

Документ таксама зацвярджае эмблему і сцяг ведамства, якія адрозніваюцца ад ранейшых толькі надпісам. Рашиэнне аб стварэнні адзінага антыманапольнага органа на базе Міністэрства гандлю Беларусі было прынята Прэзідэнтам краіны яшчэ 3 чэрвеня. Вядома, што ў склад новага ведамства перадаюцца Дэпартамент цнаванія палітыкі Міністэрства эканомікі, а таксама ўпраўленні антыманапольнай і цнаванія палітыкі аблываканкамаў і Мінскага гарвыканкама. Цяпер на гэты антыманапольны

орган ускладзены функцыі па супрацьдзеянні манапалістычнай дзейнасці і развіцці канкурэнцыі на таварных рынках краіны, у тым ліку функцыі органа рэгулявання дзейнасці суб'ектаў натураных манаполій, рэгулявання цэн і тарыфай, кантролю і рэгулявання спажывецкага рынку, у галіне дзяржзакупак, рэкламнай дзейнасці і абароны правоў спажывецоў. «Ключавай мэтай новага міністэрства з'яўляецца вырашэнне праблемы абароны ўнутранага рынку краіны шляхам стварэння роўных канкурэнтных умоў для ўсіх яго ўдзельнікаў», гаворыцца ў паведамленні, якое ўчора было размешчана на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

«МЫ ЎЛЧЫЛІ ДАСТАТКОВА ШМАТ РЭКАМЕНДАЦІЙ АБСЕ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Калі ж бюлетэні даставяць вельмі рана, то можа так здарыцца, што ў іх акажуцца тыхы кандыдаты, якія знялі свае кандыдатуры. Таму спяшацца з бюлетэні не трэба. А каб выбаршчыкі ведалі, хто будзе балатавацца па выбарчай акрузе, у кожную паштовую скрыню будзе дастаўлена інфармацыйная лістоўка са звесткамі пра ўсіх кандыдатаў, што балатуюцца па выбарчай акрузе.

— **Ёсць шэршт рэкамендаций ад міжнародных назіральнікаў па выніках прэзідэнцкіх выбараў мінулага года, якія Цэнтральная камісія прыняла ўжо напярэдадні парламенцкай кампаніі.**

Што гэта за рэкамендациі?

— Калі казаць пра рэкамендациі БДІПЧ АБСЕ, то іх у нас улічана — хаяць бчасткова — дастаткова шмат. Першыя, пра што хачу сказаць, — гэта парадак фарміравання выбарчых камісій. Шмат заўваг было з боку міжнародных назіральнікаў: маўляў, часам фармальна праходзіць іх фарміраванне. Таму цяпер і тэртарыяльныя, і акруговыя камісіі, і участковыя фарміраваліся з максімальнай галоснасцю, адкрытасцю і пры аблеркаванні ўсіх працтвўленых кандыдатураў. Больш за тое, мы рэкамендавалі выканкамам і прэзідэнтам Саветаў, якія фарміруюць выбарчыя камісіі, запрашіць на свае пасяджэнні назіральнікаў. Згодна з законам, назіральнікі могуць прысутнічаць менавіта на пасяджэннях выбарчых камісій, а камісіі напачатку выбарчай кампаніі яшчэ няма. У той жа час некаторыя арганізацыі, якія пастаянна займаюцца маніторынгам выбараў, — напрыклад, Хельсінскі камітэт — выказалі жаданне прысутнічаць на пасяджэннях выканкамаў і прэзідэнтам Саветаў. Мы рэкамендавалі, каб іх дапусціць да гэтага назіранию.

Другое, на пасяджэнні па фарміраванні камісіі былі запрошаны ўсе суб'екты, якія працапаноўвалі кандыдатуру ў склад камісій. Ім было прадастаўлена слова, яны маглі далажыць ад дзяловых і арганізацыйных якасцяў тых прэтэндэнтаў, якіх яны рэкамендавалі ў склад камісій. Пасля па кожнай кандыдатуры праводзілася рэйтынгавае галасаванне — то бок тут была ўжо поўная адкрытасць, галоснасць пры фарміраванні выбарчых камісій.

Усе рашиэнні выбарчых камісій па выбарчых спрэчках даводзіліся да ведама грамадскасці — гэта значыць размяшчаліся ў сетцы інтэрнэт. Акрамя гэтага, суды ўзялі на сябе абавязкальствы: публікацыя на сваіх сایтах рашиэнні па ўсіх выбарчых спрэчках — гэта таксама павышае галоснасць выбарчага працэса.

Мы рэкамендавалі выбарчым камісіям падчас датэрміновага галасавання апламбаваць скрыні для галасавання аднаразовымі пластикаўымі пломбамі, але рэкамендациі гэта для тых, у каго ёсць магчымасці.

— **Гэта залежыць ад таго, на сколькі «багатая» участковая камісія?**

— Так. Наступная рэкамендация прадастаўіць назіральнікам магчымасць атрымліваць у дні датэрміновага і асноўнага галасавання інфармацыю аб колькасці выбаршчыкаў, што ўключаны ў спісы. Па законе такога права ў назіральнікаў няма, і на гэтай падставе ў некаторых камісіях не паведамляюцца адпаведнай інфармацыю назіральнікам. Зараз мы настойліва рэкамендуем, каб гэтую інфармацыю прадастаўляці. Акрамя гэтага, просім, каб давалі інфармацыю і пра колькасць выбаршчыкаў, якія ўжо прагаласавалі, прынялі ўдзел у галасаванні. Мы рэкамендуем дазволіць назіральнікам прысутнічаць у акруго-

вых камісіях пры прыёмцы пратаколаў ад участковых камісій. Справа ў тым, што назіральнікі прысутнічаюць на пасяджэнні камісіі. Калі ж прымаюцца пратаколы, то пасяджэння як таго няма. Але калі ў назіральнікаў ёсць інтарэс, то няхай сабе прыходзяць і на прыём пратаколаў.

Пры падліку галасоў на выбарчым участку члены участковай выбарчай камісіі павінны размяшчацца з трох бакоў стала, за якім ідзе падлік галасоў, пакідаючы адзін бок, які павернуты да назіральнікаў, адкрытым — каб назіральнікі рэальна маглі назіраць за працэсам падліку галасоў.

Гэта асноўныя нашы рэкамендациі акруговым і участковым камісіям, якія грунтуюцца на рэкамендациях БДІПЧ АБСЕ.

— **Чым падлік галасоў у нашай краіне адрозніваецца ад падліку галасоў за мяжой?**

— У кожнай краіне свой парадак. Ёсць краіны, дзе на участку, напрыклад у Польшчы — я там быў на выбарах — пры падліку галасоў не прысутнічае ніхто, акрамя члена участковай камісіі. Ні назіральнікі, ні кандыдаты, ні давераныя асобы, ні журналісты. Толькі члены камісіі — і ніхто іншы.

У некаторых краінах права дазволіць або не дазволіць назіральнікам прысутнічаць пры падліку галасоў належыць участковай камісіі. Напрыклад, будучы на выбарах у Славакіі, я зварнуў увагу, што там па законе менавіта камісія вызначае: дапусціць ці не дапусціць назіральніка на падлік галасоў.

Ёсць краіны, дзе на выбарчым частку галасы нават не падлічваюцца. Скрыні з бюлетэнімі звозяцца ў цэнтр акругі — і там ужо вядзецца падлік галасоў. То бок у кожнай краіне гэта працэс своеасаблівы і ролгаментуецца нацыянальным за-канадаствам.

— **Калі парадаўнаць краіны постсавецкай прасторы... Як у іх і як у нас? Ці падобныя нашы сістэмы падліку галасоў?**

— Сістэмы падліку галасоў у нас таксама даволі разнастайныя. Дапусцім, у Грузіі, Малдове кожны бюлетэні паказаваецца ўсім прысутным у зале і прагаворваецца, за каго там паастаўлена адзнака. У іншых краінах працэдура падліку галасоў прыкладна такая ж, як і ў нас.

— **Калі парадаўнаць краіны постсавецкай прасторы... Як у іх і як у нас? Ці падобныя нашы сістэмы падліку галасоў?**

— Сістэмы падліку галасоў у нас таксама даволі разнастайныя. Дапусцім, у Грузіі, Малдове кожны бюлетэні паказаваецца ўсім прысутным у зале і прагаворваецца, за каго там паастаўлена адзнака. У іншых краінах працэдура падліку галасоў прыкладна такая ж, як і ў нас.

— **Вопыт якіх краін можа быць ка-рысным для нашай краіны пры пра-вядзенні ўжо не бягучай выбарчай кампанії, але будучых? Можа, ужо на-стай час пагаварыць пра электроннае галасаванне?**

— Вопыт любой краіны можа быць ка-рысным. Ён можа быць або станоўным, або адмоўным — гэта значыць, нешта трэба пераняць, а нешта — непажадана. Так што вывучэнне вопыту любой краіны пойдзе на карысць.

Што да больш прагрэсіўных формаў галасавання, такіх, як электроннае галасаванне, галасаванне з выкарыстаннем мабільных тэлефонau... Ведаце, наша Акадэмія навук у свой час распрацавала сістэму для электроннага галасавання. Але мы яе не закупілі з той простай прычины, што выбары ў нас праводзіцца на члене сістэмы, а сама сістэма аказалася вельмі дарагой. Мы па-рэкамендавалі гэту сістэму Казахстану. Ён пачаў яе выкарыстоўваць, але праз некаторы час адмовіўся.

Адной з асноўных перашкод на шляху

і сістэму электроннага галасавання. А сталья людзі хочуць усё-такі патримаць у руках бюлетэні і апусціць яго ў скрыні для галасавання.

Забараніла электронную сістэму галасавання Германия — на ўзоры Канстытуцыйнага суда было прынята рашиэнне адміністраціўнага галасаванне і вярнуцца да старой традыцыйнай формы галасавання. Самая вялікая прэтэнзія з боку спецыялістаў заключаецца ў тым, што магчымы пэўныя ўплывы пры дапамозе сучасных камп'ютарных тэхналогій на вынікі электроннага галасавання. Гэта значыць, чалавек галасуе за кандыдата №1, а сістэма аддае гэты голос кандыдату №2. Выбаршчыкі нават не падазраюць пра гэта. У двух штатах Злучаных Штатаў Амерыкі была ўзбуджана справа наконт таго, што рэальныя вынікі галасавання былі цалкам адрозніны ад тых, што выдали камп'ютарная сістэма. Гэта значыць, праграма загадзя аддавала перамогу той партыі, да якой належалі кіраўнікі фірмы, што вырабляла сістэмнае забеспечэнне для галасавання. Да і хакерскія атакі магчымы.

— **Вельмі папулярнымі апошнім часам сталі празрыстыя скрыні для галасавання. А вы асабіста вітаеце іх з'яўленне?**

— Я не стаў бы іх ідэалізаваць. Яны нядрэнна глядзяцца, я не маю нічога супраць празрыстых скрыні. Але гэта не рашиэнне праблемы празрыстасці выбарчага працэса.

Пры падліку галасоў на выбарчым участку члены участковай выбарчай камісіі павінны размяшчацца з трох бакоў стала, за якім ідзе падлік галасоў, пакідаючы адзін бок, які павернуты да назіральнікаў, адкрытым — каб назіральнікі рэальна маглі назіраць за працэсам падліку галасоў.

— **Ці ёсць у Цэнтральнай камісіі ін-фармація пра тое, на якой колькасці участкаў ёсць тэхніка скрыні?**

— На мінўшых выбарах амаль па ўсёй Віцебскай вобласці былі ўстаноўлены гэтыя скрыні. Да і па краіне вельмі шмат было празрыстых скрыні. Але, пайтараю, гэта не рашиэнне праблемы.

— **Вы ўжо казалі пра тое, што і ад-наразовыя пластикаўымі пломбамі для запячатвання скрыні для галасавання, і празрыстыя скрыні для жаданні набы-ваюць камісіі. А хто фінансуе камісіі?**

— Справа ў тым, што ў нас некаторыя «расунутыя» палітыкі кажуць, што, маўляў, можна выкарыстаць і заходнюю дапамогу, і прафінансаваць пэўныя выдаўкі з уласнай кішэні... Выборчая кампанія ў Беларусі фінансуе толькі з дзвюх кішэні. Першая — дзяржавы бюджет. З яго фінансуеца работай камісіі, аbstalіяванне памяшкання для работы камісіі, выданне метадычнай і інфармацыйнай літаратуры... Выборчыстанне нейкай замежнай дапамогі і нейкіх спонсарскіх сродкаў для аbstalіявання памяшкання камісіі і іншага законам забаронена. Другая кішэніца — сваю агітацыйную кампанію кандыдаты вядзяць відзе за кошт сродкаў свога асабістага выбарчага фонду. Натуральна, спонсарская дапамога можа выкарыстоўвацца самім кандыдатамі для фарміравання свайго выбарчага фонду, але, зноў жа, гэта не павінна быць замежнай дапамога.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

ІЗВЕЩЕНІЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПЕРВЫХ И ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТЫХ АУКЦИОНОВ

Организатор: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, пр-езд Гоголя, 5, тел. (0212) 42-61-62.

Продавец: ОАО «Витебские продукты», 210041, г. Витебск, ул. Воинов-Интернационалистов, 25, тел. +375 29 711-18-95.

Лот №1. Капітальныя строінні с інв. №200/C-53085 по адресу: Вітебская обл., г. Вітебск, ул. Тарешковай, д. 14А, плошчадь 957,5 кв.м, наименование: здание магазина, расположено на земельном участке с кадастровым №24010000001000491 площадью 0,1972 га. Капітальныя строінні с інв. №200/C-65672 по адресу: Вітебская обл., г. Вітебск, хо-зяйственно-бытова канализаційная сеть на земельном участке с кадастровым №240100000001000329 площадью 0,0526 га, наименование: хозяйственно-бытова канализаційная сеть. Нач. цена (с учетом до деноминации): 415 588,94/4 155 889 400 бел. руб. без НДС. Задаток (с учетом до деноминации): 415 588,94/4 155